

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ Х МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE X INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 27–28 жовтня 2022 р.

Харків
2022

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон.наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 30.11.2022 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. 27-28 жовтня 2022р. Відп.за випуск Н.В.Алексєєнко. — Харків : Мачулін, 2022. — 284 с..

ISBN 978-617-8195-30-4

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-30-4

© Авторський колектив, 2022

© Мачулін, худ. оформлення, 2022

Список використаних джерел

1. Абашнік В. Г.С. Сковорода в «Листках для літературного дозвілля» (1837). *Політики пам'яті української культури: Збірник тез та матеріалів всеукраїнської наукової конференції (ОКЗ «Національний літературно-меморіальний музей Г.С. Сковороди», 20 травня 2017 року)*. Харків: Майдан, 2017. С. 3–8.

2. Абашнік В.О. Інтерпретації філософії Г.С. Сковороди між Харковом та Тифлісом: Ф.О. Зеленогорський, Г.М. Гехтман, В.Ф. Ерн. *Інтерпретація та інтерпретатори: із історії сквородинознавства: Збірник тез і матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (ОКЗ Національний літературно-меморіальний Г.С. Сковороди, 14 травня 2016 року)*. Сковородинівка-Харків: Майдан, 2016. С. 50–55.

3. Абашнік В.О. Христоф Зігварт (1830–1904) та його логіка у працях Ісидора Продана (1854–1919). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2020. №63. С. 80–88.

4. Багалеї Д.И. Украинский философ Григорий Саввич Сковорода. *Киевская старина*. 1895. Т. XLVIII. С. 145–169; С. 265–294; Т. XLIX. С. 272–300.

5. Ефименко А.Я. Личность Г.С. Сковороды как мыслителя. *Вопросы философии и психологии*. 1894. Кн. 25. С. 419–444.

6. Зеленогорский Ф.А. Философия Григория Саввича Сковороды, украинского философа XVIII столетия. *Вопросы философии и психологии*. 1894. Кн. 23. С. 197–234; Кн. 24. С. 281–315.

7. Ausserdeutsche Philosophiedes 19. Jahrhunderts. *Archiv für systematische Philosophie*. 1896. Bd. II. 575–576.

8. Kleinrussische Literatur. *Blätter für literarische Unterhaltung*. 12. Dezember 1837. Nr. 346 (Dienstag). S. 1407–1408.

9. Lutschizky J. Südrußland. *Jahresberichte der Geschichtswissenschaft*. 1897. Bd. 18. S. III, 200–209.

10. Dierussischen „Milchtrinker“. *Europa. Redigiert von Dr. Hermann Kleinsteuber*. Leipzig: Keil, 1879. Nr. 48. S. 2257–2262.

11. Correspondenz-Nachrichten. *Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur, Theater und Mode*. 1834. Nr. 87. S. 693–695.

АБАШНІК У.В., аспірантка

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Харків, Україна

«АНАТОМІЯ» (1999): МІЖ ФІЛЬМОМ ЖАХІВ ТА ВЧЕННЯМ ГІППОКРАТА

Фільми жахів в хронологічному контексті з'являються майже одночасно з виникненням кінематографу наприкінці 19-го століття. На початку 20-го століття саме Німеччина та німецькі режисери задавали тон у цьому жанрі у німому кіно. У даному сенсі досить назвати такі німецькі класичні фільми жахів як: «Празький студент» (1913), «Голем» (1915), «Кабінет доктора Калігарі» (1920), «Носферату, симфонія жаху» (1921) та інші. Однак уже починаючи з 1930-х років, особливо з розвитком звукового кіно, американський кінематограф впевнено перехоплює першість. Цьому сприяли й політичні події в Європі, коли багато європейських, зокрема німецьких акторів та режисерів емігрували до США. Саме тому Голівуд поступово починає домінувати та закріплює свою першість в жанрі фільмів жахів, зокрема й зараз, на початку 21-го століття [6].

На фоні повного та беззаперечного домінування англомовних фільмів жахів наприкінці 1990-х цікавим виявився один німецькомовний експеримент у сфері фільму жахів, коли на межі двох тисячоліть з'явився

фільм «Анатомія» (103 хвилини). Він був завершений в 1999 р., а вийшов на екрани Німеччини в лютому 2000 р., тому в різних довідниках зустрічаються обидва датування. Цей фільм було знято в Німеччині (композитор Маріус Руланд), більшість акторів також німці, але режисером та сценаристом виступив досить відомий зараз австрійський кінорежисер Штефан Руцовіцкі (Stefan Ruzowitzky, нар. в 1961 р.), який є також творцем фільму «Фальшивомонетники» (2007).

У фільмі «Анатомія» (нім. Anatomie) головна героїня, мюнхенська студентка медицини Паула Геннінг (акторка Франка Потенте) походить з відомої медичної родини: її дідусь авторитетний медик-науковець, натомість її батько є звичайним сімейним лікарем. Саме у свого дідуся перейняла великі наукові амбіції Паула. Вона як досить успішна студентка записується влітку на спеціальний курс авторитетного професора Громбека (актор Траугот Буре) з анатомії у старовинному німецькому університеті Гайдельберг. У потязі із Мюнхена до Гайдельбергу вона знайомиться з іншою студенткою, Гретхен (акторка Анна Лос), яка також їде на спецкурс з анатомії. У гендерному аспекті слід назвати ще одну жіночу дійову особу цього фільму, але лише епізодичну – мюнхенську студентку (акторка Сабріна Зетлюр, одночасно досить відома німецька співачка-реперка).

Обидві героїні в потязі ще не знають, що Гайдельберг та місцевий університет є центрами діяльності супротивників вчення знаменитого грецького лікаря та вченого-медика Гіппократа. Серед цих супротивників – медики, зокрема професори та студенти, які об'єдналися в таємну ложу під назвою «ААА», тобто «анти-гіппократиків». Вони не шанують так звану «Присягу Гіппократа», натомість діють в інтересах «медичного прогресу», нехтуючи всіма етичними нормами та правилами. При цьому «анти-гіппократики» навіть не стороняться кримінальних вчинків (вбивають пацієнтів та випадкових зустрічних) заради досягнення своєї

мети. Таким чином, на фоні жахів у фільмі «Анатомія» вимальовується важлива етична проблема, точніше питання медичної етики.

Центром головних подій в фільмі «Анатомія» стає анатомічний зал у Гейдельберзькому університеті, де місцеві та запрошені студенти тренуються в своїх медичних навичках. Серед цих студентів також головні дійові особи: Гайн (актор Бенно Фюрманн), Каспар (актор Себастьян Бломберг), Філ (актор Хольгер Шпекхан). На фоні таємничих подій та вбивств студентка Паула заходить в своєму розслідуванні досить далеко та узнає, що саме професор Громбек є «великим майстром» таємної ложі «анти-гіппократиків». Під час відкритої бесіди він зізнається їй, що дідусь Паули також належить до «анти-гіппократиків», він розробив специфічний препарат «фромідал» та проводив сумнівні операції з пораненими пацієнтами в часи Третього Рейху. Паула не вірить професору, але з метою переконання в цьому терміново їде до Мюнхена, однак вона нічого не визнає, бо дідусь помирає. На цьому фоні відбуваються жахливі вбивства (зокрема, Гретхен та Філа) в Гайдельберзі [9, 338].

В цьому контексті слід сказати, що в німецькомовному культурному середовищі другої половини 20-го століття не лише було досить мало фільмів жахів, але також відповідна література та дослідження були раритетом. Лише на початку 1990-х років спостерігалось певне пожвавлення серед німецькомовних публікацій щодо фільмів жахів. Тут можна назвати невелику книгу «Сучасні фільми жахів» Франка Гофманна, яка вийшла в 1992 р. першим виданням [4], а в 1994 р. другим виданням в серії «Твори з літератури, кіно та філософії». Далі, в 1994 р. Ганс Шіфферле оприлюднив книгу «100 найкращих фільмів жахів» [7]. Вже на початку 2000-х років виходить досить об'ємний «Новий лексикон фільму жахів» (2002) [3]. Далі, в невеликій книзі «Фільми жахів на телебаченні програмний аналіз» (2007) Елена Ган проаналізувала основні тенденції показу фільмів жахів на німецькомовному телебаченні [2].

З кінця 1990-х років тематикою фільмів жахів цікавляться також німецькомовні соціологи, педагоги, вихователі, соціальні працівники, зокрема в контексті виховання молоді та проявів молодіжного насильства. Тут можна вказати на невеличку брошуру «Відео-насильство» (1994) Гюнтера Гугеля, яка вийшла під егідою «Об'єднання педагогіки миру» у Тюбінгені [1]. У невеликій праці «Жахи та культура: Як фільми жахів відображають суспільство» (2010) Макс Пехманн задається метою розглянути це досить важливе питання саме з точки зору впливу суспільства на відповідні тенденції в кінематографі [5]. Нарешті, можна також назвати статтю з риторичним заголовком «Жахи для дітей?» (2012) Хольгера Гвелє [8].

В якості основного висновку можна сказати, що фільм «Анатомія» (1999) став певною подією в німецькомовному фільмі жахів, про що свідчив той факт, що він став «найуспішнішим німецьким фільмом» у 2000 р., а в кінотеатрах його подивилися 2 мільйони глядачів. Також слід ще вказати на те, що у цьому фільмі є декілька сюжетних ліній, які надають йому багато типових характеристик, котрі притаманні фільму жахів (тривожна атмосфера, відчуття страху, невизначеність), зокрема й в «традиції готичних жахів» [9, 340].

Список використаних джерел

1. Gugel G. Video-Gewalt. Zwischen Faszination und Abscheu. Was Sie über Gewalt darstellungen und Horror filme im Fernsehen und Videowissensollten... Informationen für Eltern, Lehrer Innen und Erzieher Innen / Günther Gugel. Tübingen: Verein für Friedens pädagogik, 1994. 14 S.

2. Hahn E.R. Horror filme im Fernsehen: eine Programmanalyse / Elena R. Hahn. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2007. 131 S.

3. Hahn R.M. Das neue Lexikon des Horror films: alles über die dunkle Seite des Kinos: mehr als 1800 Horror filme mit Inhaltsangaben, Filmografien

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	3
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
АБАШНІК В.О. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19-ГО СТОЛІТТЯ	6
АБАШНІК У.В. «АНАТОМІЯ» (1999): МІЖ ФІЛЬМОМ ЖАХІВ ТА ВЧЕННЯМ ГІППОКРАТА	11
АСМУТ Х. СИМВОЛІЧНІ ФОРМИ ЕРНСТА КАССІРЕРА (1874– 1945)	15
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. ЛЮДИНА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВОРОГИ ЧИ ДРУЗИ?	21
БЛИЗНЮК Л.М. МОВНА СУГЕСТІЯ ЯК НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РИТОРИКИ	25
БЛИЗНЮК Л.М., ВАРЛАМОВА А. СЕМАНТИЧНІ БАР'ЄРИ КОМУНІКАЦІЇ	27
ВОЛОШИНА О.М., НЕШКО С.І. СИНТАГМАТИКА ТА ПАРАДИГМАТИКА	30
ГОНЧАР В.В., ВЕРЕТЕЛЬНИКОВА Н. А., БАТУЛІН Д. С. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	31
ГОНЧАРОВ С. О. МЕТАФІЗИКА Ю. В. МАМЛЄЄВА ЯК ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ФІЛОСОФІЇ: ПРИХОВАНА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	33
ДАНІЛ'ЯН В.О. СИНДРОМ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» В ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ	36
ДАНІЛ'ЯН В.О., РУДЬ Ю.С., МИРОНЧУК І.О.	39

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.
27-28 жовтня 2022 р.

Reports of the X International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск Н.В.Алексееенко.

Підписано до друку 16.11.2022. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. № 2112

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.